

**БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
ФІЛАЛАГІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ**

Кафедра рыторыкі і метадыкі выкладання мовы і літаратуры

Анатацыя да дыпломнай работы
**«Развіццё творчых здольнасцей вучняў
на ўроках беларускай літаратуры ў 10 класе
(на матэрыяле рамана І. П. Мележа «Людзі на балоце»)»**

Юрчанка Паліна Сяргееўна

Навуковы кіраўнік -
кандыдат філалагічных навук
А.А. Акушэвіч

2023

РЭФЕРАТ

Структура і аб'ём. Дыпломная работа складаецца з уводзінаў, чатырох глаў, заключэння, спісу выкарыстанай літаратуры (49 крыніц), двух дадаткаў. Аб'ём работы – 96 старонак, у тым ліку дадаткі – 36 старонак. Тэкст уключае 3 табліцы.

Ключавыя словы: творчыя здольнасці, культуратворчая кампетэнцыя, І. П. Мележ, раман «Людзі на балоце», метадыка выкладання літаратуры, творчыя заданні.

Аб'ект даследавання – працэс развіцця творчых здольнасцей вучняў на вучэбных занятках па беларускай літаратуры ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі.

Мэта работы – распрацаваць накіраваныя на развіццё творчых здольнасцей вучняў заданні да рамана І. П. Мележа «Людзі на балоце» з улікам традыцый вывучэння дадзенага твора ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі і сучасных навуковых (навукова-метадычных) даследаванняў.

Метады даследавання: аналіз навуковай і навукова-метадычнай літаратуры; вывучэнне, аналіз і абагульненне эфектыўнага педагагічнага вопыту настаўнікаў-практыкаў, статыстычны аналіз.

Атрыманыя вынікі і іх навізна. Выяўлены сучасны стан вывучэння «Палескай хронікі» І. П. Мележа, праблемы і перспектывы вывучэння трылогіі на сучасным этапе, магчымасці выкарыстання новых даследаванняў у працэсе развіцця творчых здольнасцей вучняў; распрацаваны заданні па рамана І. П. Мележа «Людзі на балоце», накіраваныя на развіццё творчых здольнасцей вучняў; падрыхтаваны макет рабочага сшытка на друкаванай аснове да рамана І. П. Мележа «Людзі на балоце»; на аснове праведзенага аналізу дыялектызмаў у творы І. П. Мележа «Людзі на балоце» былі прапанаваны адпаведныя заданні.

Ступень укаранення і рэкамендацыі па ўкараненні. Матэрыялы дыпломнай работы прайшлі апрацацыю падчас 80-й навуковай канферэнцыі студэнтаў і аспірантаў БДУ (Мінск, 2023), педагагічнай практыкі і ў ДУА «Сярэдняя школа № 2 г. Слаўгарада» (маецца акт аб укараненні). Вынікі работы могуць быць выкарыстаны для далейшага вывучэння «Палескай хронікі» І. П. Мележа, пры напісанні курсавых і дыпломных прац па беларускай літаратуры ва ўстановах вышэйшай адукацыі, у працэсе выкладання беларускай літаратуры ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі.

Дыпломная работа выконвалася самастойна.

РЕФЕРАТ

Структура и объём. Дипломная работа состоит из введения, четырёх глав, заключения, списка использованной литературы (49 источников), двух приложений. Объём работы - 96 страниц, включая приложения – 36 страниц. Текст включает 3 таблицы.

Ключевые слова: творческие способности, культуротворческая компетенция, И. П. Мележ, роман «Люди на болоте», методика преподавания литературы, творческие задания.

Объект исследования – процесс развития творческих способностей учащихся на учебных занятиях по белорусской литературе в учреждениях общего среднего образования.

Цель работы – разработать направленные на развитие творческих способностей учащиеся задания к роману И. П. Мележа «Люди на болоте» с учётом традиций изучения данного произведения в учреждениях общего среднего образования и современных научно-методических исследований.

Методы исследования: анализ научной и научно-методической литературы; изучение, анализ и обобщение эффективного педагогического опыта учителей-практиков, статистический анализ.

Полученные результаты и их новизна. Выявлено современное состояние изучения «Полесской хроники» И. П. Мележа, проблемы и перспективы изучения трилогии на современном этапе, возможности использования новых исследований в процессе развития творческих способностей учащихся; разработаны задания по роману «Люди на болоте», направленные на развитие творческих способностей учащихся; подготовлен макет рабочей тетради на печатной основе к роману; на основе проведенного анализа диалектизмов в произведении предложены соответствующие задания.

Степень внедрения и рекомендации по внедрению. Материалы дипломной работы прошли апробацию во время 80-й научной конференции студентов и аспирантов БГУ (Минск, 2023), педагогической практики и в ГУО «Средняя школа № 2 г. Славгорода» (имеется акт о внедрении). Результаты работы могут быть использованы для дальнейшего изучения «Полесской хроники» И. П. Мележа, при написании курсовых и дипломных работ по белорусской литературе в учреждениях высшего образования, в процессе преподавания белорусской литературы в учреждениях общего среднего образования.

Дипломная работа выполнялась самостоятельно.

ABSTRACT

Structure and volume. The thesis consists of an introduction, four chapters, a conclusion, a list of references (49 sources), two appendices. The volume of work is 96 pages, including application pages – 36 pages. The text includes 3 tables.

Key words: creative abilities, cultural competence, I. P. Melezh, the novel «People in the swamp», methods of teaching literature, creative tasks.

The object of the study is the process of developing the creative abilities of students in classes on Belarusian literature in institutions of general secondary education.

The purpose of the work is to develop tasks aimed at developing the creative abilities of students for the novel by I. P. Melezh «People in the Swamp», taking into account the traditions of studying this work in institutions of general secondary education and modern scientific (scientific and methodological) research.

Research methods: analysis of scientific and methodological literature; study, analysis and generalization of effective pedagogical experience of practical teachers, statistical analysis.

The results obtained and their novelty. The current state of the study of the «Polessky Chronicle» by I. P. Melezh, the problems and prospects of studying the trilogy at the present stage, the possibility of using new research in the process of developing students' creative abilities were revealed; tasks based on the novel by I. P. Melezh «People in the Swamp» aimed at developing students' creative abilities were developed; a printed workbook layout was prepared for the novel by I. P. Melezh «People in the swamp»; based on the analysis of dialectisms in the work of I. P. Melezh «People in the swamp» were offered the appropriate tasks.

The degree of implementation and recommendations for implementation. The materials of the thesis were tested during the 80th scientific conference of students and postgraduates of BSU (Minsk, 2023), pedagogical practice and in the State Educational Institution «Secondary School No. 2 of Slavgorod» (there is an act of implementation). The results of the work can be used for further study of the «Polessky Chronicle» by I. P. Melezh, when writing term papers and theses on Belarusian literature in institutions of higher education, in the process of teaching Belarusian literature in institutions of general secondary education.

The diploma work was carried out independently.